

PANDEMİK GRİP; SAĞLIK BAKANLIĞI VERİLERİ

XXXIV.TÜRK MİKROBİYOLOJİ KONGRESİ,
Girne, 7-11 Kasım2010

Dr. Mehmet Ali Torunoğlu
Genel Müdür Yardımcısı
Sağlık Bakanlığı
Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü
mehmet.torunoglu@saglik.gov.tr

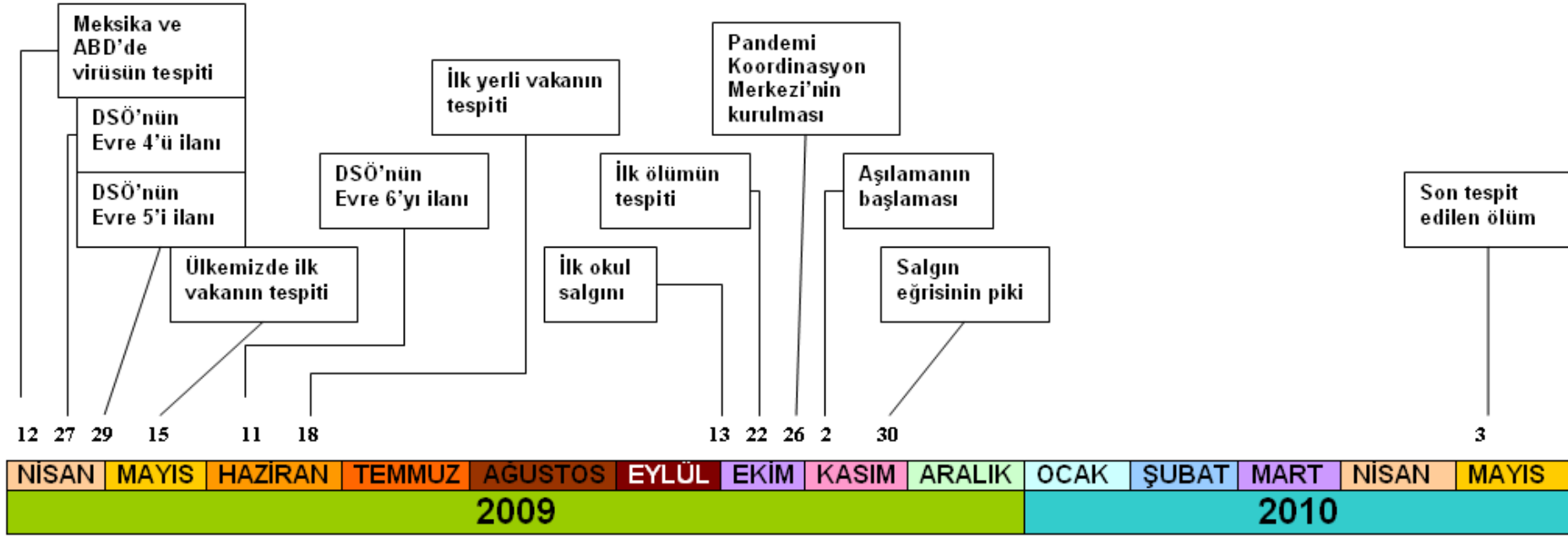
SUNUM PLANI

- Pandeminin genel görünümü
- Müdahalenin yürütülmesi
- Türkiye’de grip sürveyansı
- Pandemide yürütülen sürveyans
- Pandemik grip ölümlerinin değerlendirilmesi
- Aşılama çalışmaları
- Aşı sonrası istenmeyen etkiler
- Sonuç

SUNUM PLANI

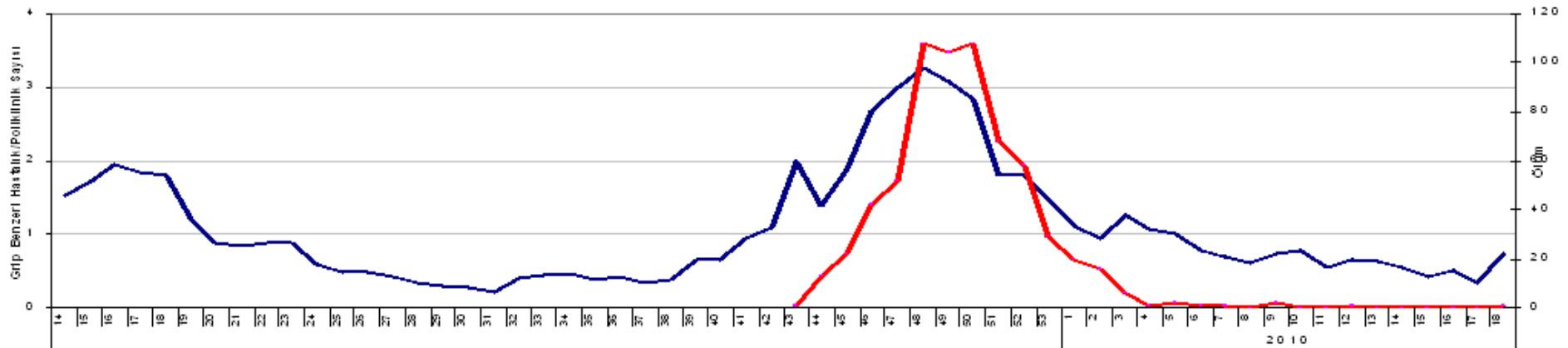
- Pandeminin genel görünümü
- Müdahalenin yürütülmesi
- Türkiye’de grip sürveyansı
- Pandemide yürütülen sürveyans
- Pandemik grip ölümlerinin değerlendirilmesi
- Aşılama çalışmaları
- Aşı sonrası istenmeyen etkiler
- Sonuç

Kronoloji

Sınırlandırma dönemi

Hafifletme dönemi

Ülkemiz verileri

Konfirme ölüm	656
Konfirme vaka sayısı	13.591
Modelleme çalışmaları tahminleri (27 Ocak 2010)	
Toplam vaka	11.533.097 (min. 5.920.235, max. 24.445.781)
Toplam hastaneye yatış	10.676 (min. 8.384, max. 14.781)
Toplam ölüm	1139 (min. 894, max. 1.576)
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü verileri	
Hastaneye yatış hızı	%1,39
Yoğun bakıma yatış hızı	%13,6
Yoğun bakım hastalarında mortalite	%19,6

SUNUM PLANI

- Pandeminin genel görünümü
- **Müdahalenin yürütülmesi**
- Türkiye’de grip sürveyansı
- Pandemide yürütülen sürveyans
- Pandemik grip ölümlerinin değerlendirilmesi
- Aşılama çalışmaları
- Aşı sonrası istenmeyen etkiler
- Sonuç

Ulusal pandemi izleme kurulu

- 42 akademisyenden oluşmaktadır
 - Enfeksiyon hastalıkları
 - Mikrobiyoloji
 - Çocuk enfeksiyon hastalıkları
 - Halk sağlığı
 - Anestezi ve reanimasyon
 - Nöroloji
 - Kadın hastalıkları ve doğum
 - İç hastalıkları
 - Göğüs hastalıkları
 - İmmunoloji
 - İletişim
 - Sosyoloji
- Hızlı karar verme süreçlerinde aktif görev almak üzere “Pandemi Yürütme Kurulu” oluşturulmuştur

Pandemik İnfluenza Ulusal Faaliyet Planı

23 Ağustos 2006 ÇARŞAMBA

Resmî Gazete

Sayı : 26268

GENELGE

Başbakanlıktan:

Konu: Küresel Bir Grip Salgını (Pandemi)
Konusunda Yapılması Gereken Hazırlıklar.

GENELGE

2006/23

Grip, her yıl sonbahar ve kış döneminde insanlar arasında salgın şeklinde görülen oldukça bulaşıcı bir hastalıktır. Ülkemizle birlikte bir çok ülkede tespit edilen kuş gribi hastalığının ise zaman içinde insandan insana bulaşma özelliği kazanabilecek yeni bir grip virüsünün oluşmasına neden olacağı ve dünya çapında çok büyük bir grip salgını (pandemi) yaratabileceği tahmin edilmektedir. Büyük bir nüfusu etkileyecek böyle bir salgın ihtimaline karşı kamu kurum ve kuruluşlarınca alınması gereken tedbirler aşağıda belirtilmiştir.

1. Sağlık Bakanlığınca hazırlanan "Ulusal Grip Salgını (Pandemi) Planı"na ilişkin olarak;

<http://www.grip.gov.tr/images/stories/pdf/UPPTR.pdf>

<http://www.grip.gov.tr/images/stories/pdf/uppen.pdf>

Müdahale dönemleri

- **Geciktirme dönemi**
(Containment)

- Hudutlarda alınan önlemler
- Aktif vaka takibi
- Aktif temaslı takibi ve profilaksi
- İzolasyon önlemleri
- Zaman kazanma

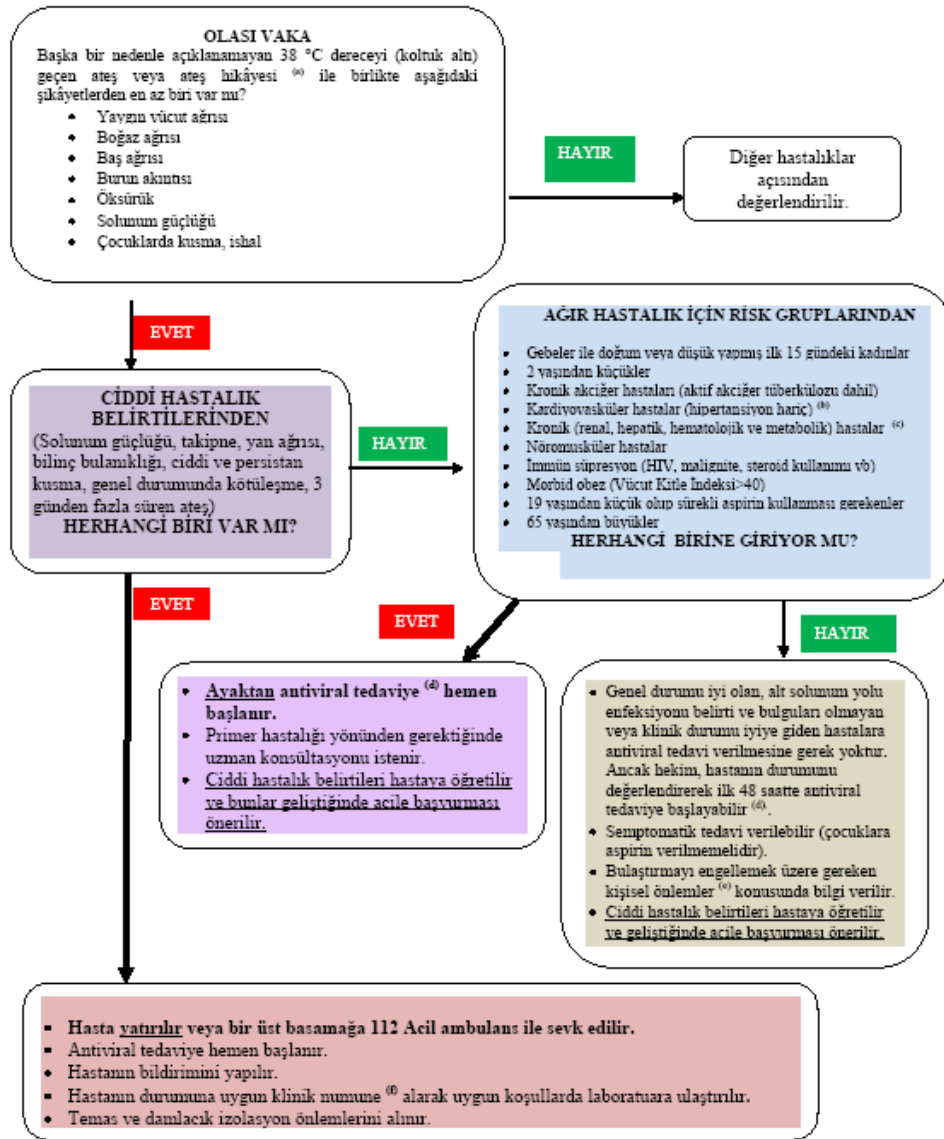
- **Hafifletme dönemi**
(mitigation)

- Epidemi eğrisini geciktirmek ve düzleştirmek.
- Sağlık sistemi üzerindeki yükü azaltmak.
- Toplam vaka sayısını azaltmak.
- Zaman kazanmak.

Pandemi koordinasyon birimi

- Ekim 2009'da kuruldu
 - Aşı
 - Vaka yönetimi
 - Sürveyans
 - Lojistik
 - İletişim

Pandemik A/H1N1 Gribi Vaka Yönetim Şeması

CİDDİ HASTALIK BELİRTİLERİ OLAN VAKALAR HASTANEYE YATIRILARAK TEDAVİ EDİLMELİDİR.

ANTİVİRAL TEDAVİ CİDDİ HASTALIK BELİRTİLERİ OLAN VEYA AĞIR HASTALIK İÇİN RİSK GRUBUNA GİRENLERE MUTLAKA BAŞLANMALIDIR.

- Vaka tanımı
- Klinik özellikler
- Klinik vaka yönetimi
- Gebeler ve yenidoğanlar için özel durumlar
- Hastaneye yatış kriterleri
- Tanı testlerinin kullanımı
- Antiviral ilaç tedavisi
- İyileşme ve taburcu kriterleri
- Yoğun bakımda gripli hasta takibi
- Sağlık kuruluşlarında pandemik grip enfeksiyon kontrol önlemleri
- İzolasyon önlemleri

25 Kasım 2009/34444 sayılı genelge

SUNUM PLANI

- Pandeminin genel görünümü
- Müdahalenin yürütülmesi
- **Türkiye’de grip sürveyansı**
- Pandemide yürütülen sürveyans
- Pandemik grip ölümlerinin değerlendirilmesi
- Aşılama çalışmaları
- Aşı sonrası istenmeyen etkiler
- Sonuç

SENTİNEL GRİP BENZERİ HASTALIK (GBH) SÜRVEYANSI

Seçilmiş 14 ildeki 150
sağlık ocağı/ASM ve
gönüllü hekimler

Haftalık

GBH sayısı

Haftada kurum
başına 1 numune

EUROFLU
ağına bildirim

AYLIK GRİP BİLDİRİM SİSTEMİ

Seçilmiş 14 ildeki
belirlenmiş yataklı
tedavi kuruluşları

Aylık

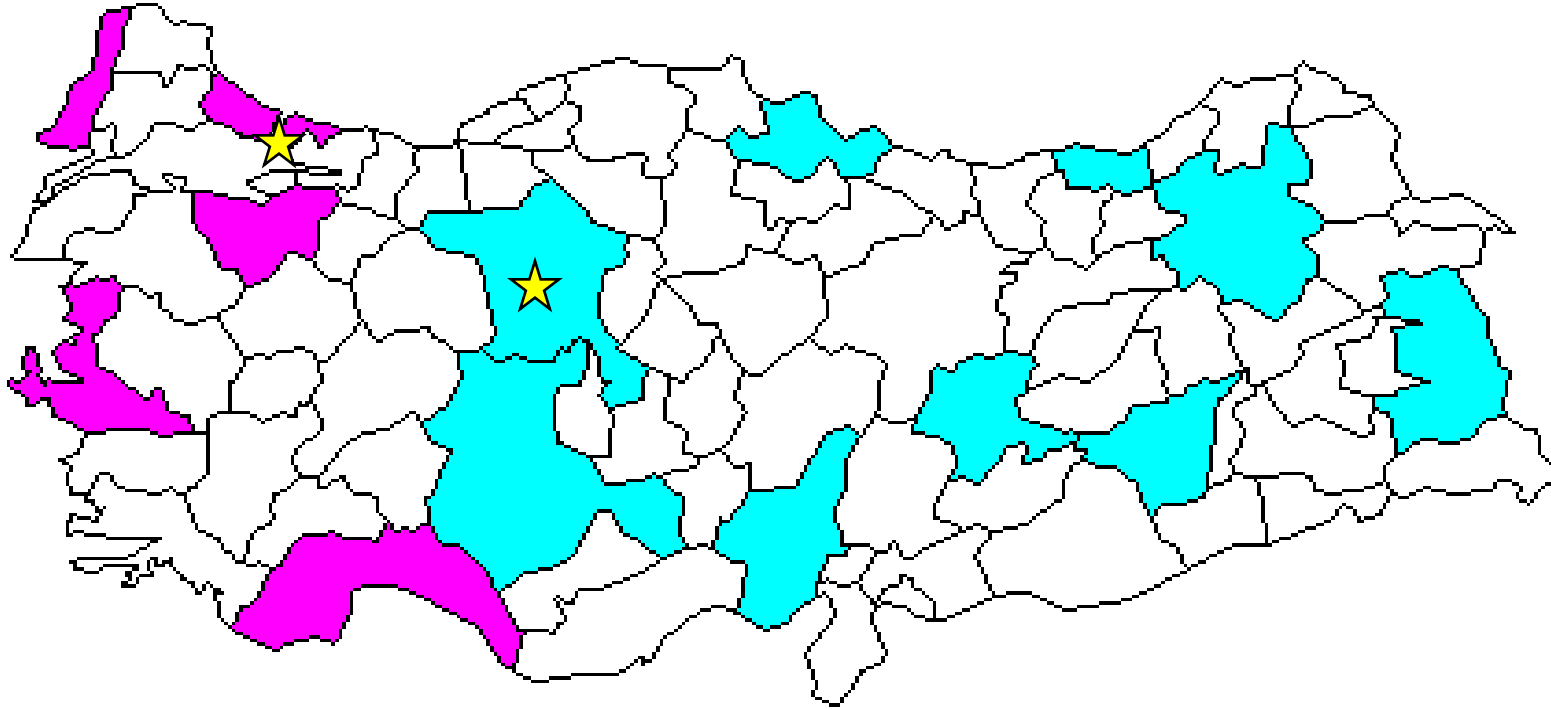
Olası grip vaka
sayısı

Tüm vakalardan
numune

Uluslar arası
bildirim yok

Mevsimsel Grip Sürveyansı Yapılan İller* ve Sentinel Laboratuvarlar

ADANA
ANKARA
ANTALYA
BURSA
DİYARBAKIR
EDİRNE
ERZURUM
İSTANBUL
İZMİR
KONYA
MALATYA
SAMSUN
TRABZON
VAN

 İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Viroloji Laboratuvarı

 RSHMB Viroloji Laboratuvarı

 Sentinel laboratuvarlar

* Sürveyans yapılan illerin toplam nüfusları yaklaşık **35 Milyon olup** ülke nüfusunun yaklaşık **%50'sini** temsil etmektedir.

SUNUM PLANI

- Pandeminin genel görünümü
- Müdahalenin yürütülmesi
- Türkiye’de grip sürveyansı
- **Pandemide yürütülen sürveyans**
- Pandemik grip ölümlerinin değerlendirilmesi
- Aşılama çalışmaları
- Aşı sonrası istenmeyen etkiler
- Sonuç

SENTİNEL GRİP BENZERİ HASTALIK (GBH) SÜRVEYANSI

Seçilmiş 14 ildeki 150
sağlık ocağı/ASM ve
gönüllü hekimler

Haftalık

GBH sayısı

Haftada kurum
başına 1 numune

EUROFLU
ağına bildirim

GÜNLÜK GRİP BENZERİ HASTALIK (GBH) SÜRVEYANSI

Tüm illerde tüm
kurumlar

Günlük

GBH sayısı

Virolojik
takip yok

Uluslar arası
bildirim yok

AYLIK GRİP BİLDİRİM SİSTEMİ

Seçilmiş 14 ildeki
belirlenmiş yataklı
tedavi kuruluşları

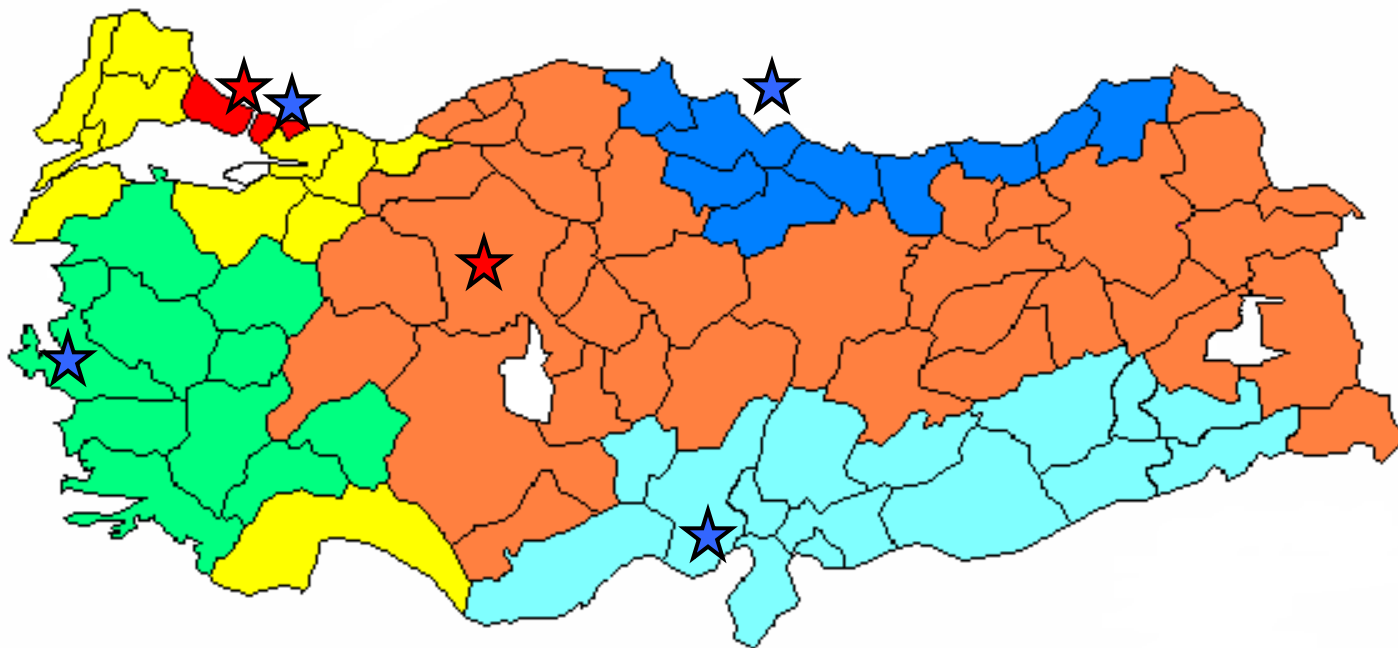
Aylık

Olası grip vaka
sayısı

Tüm vakalardan
numune

Uluslar arası
bildirim yok

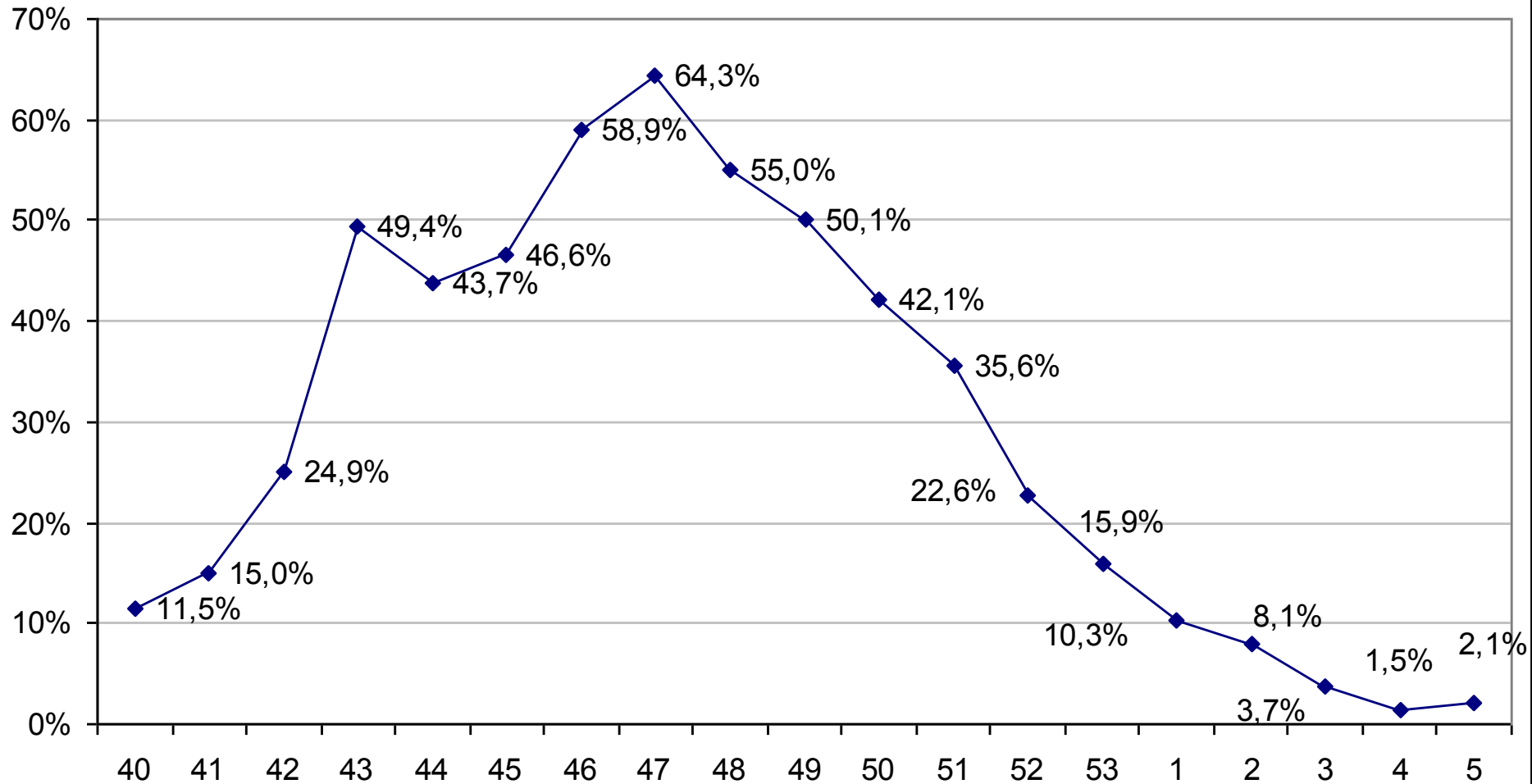
Virolojik sürveyans

★ National Influenza Centers

★ Refik Saydam Hygiene Center Regional Labs

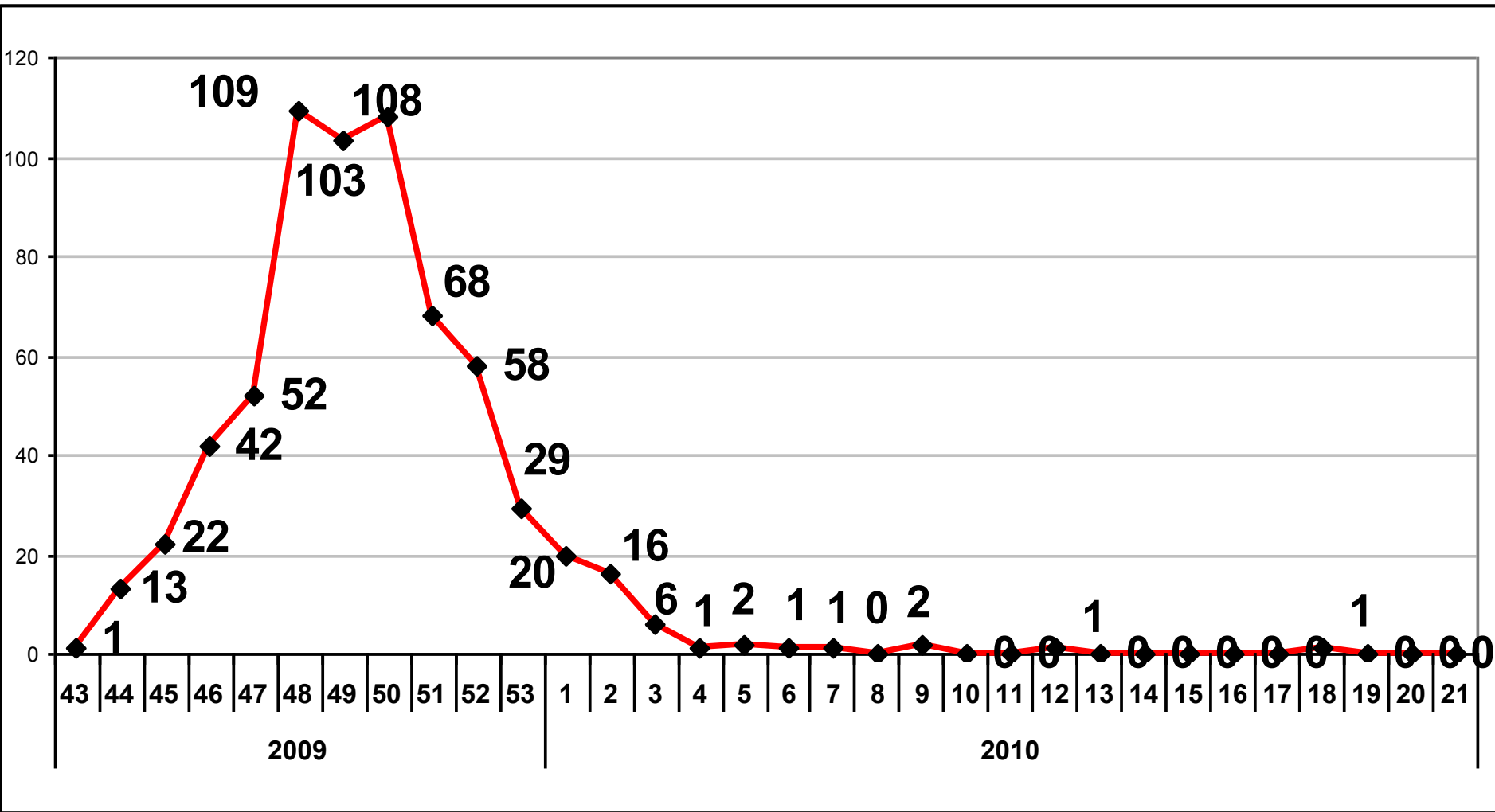
Pandemik İnfluenza A (H1N1) haftalık pozitif % dağılımı (n=27193)

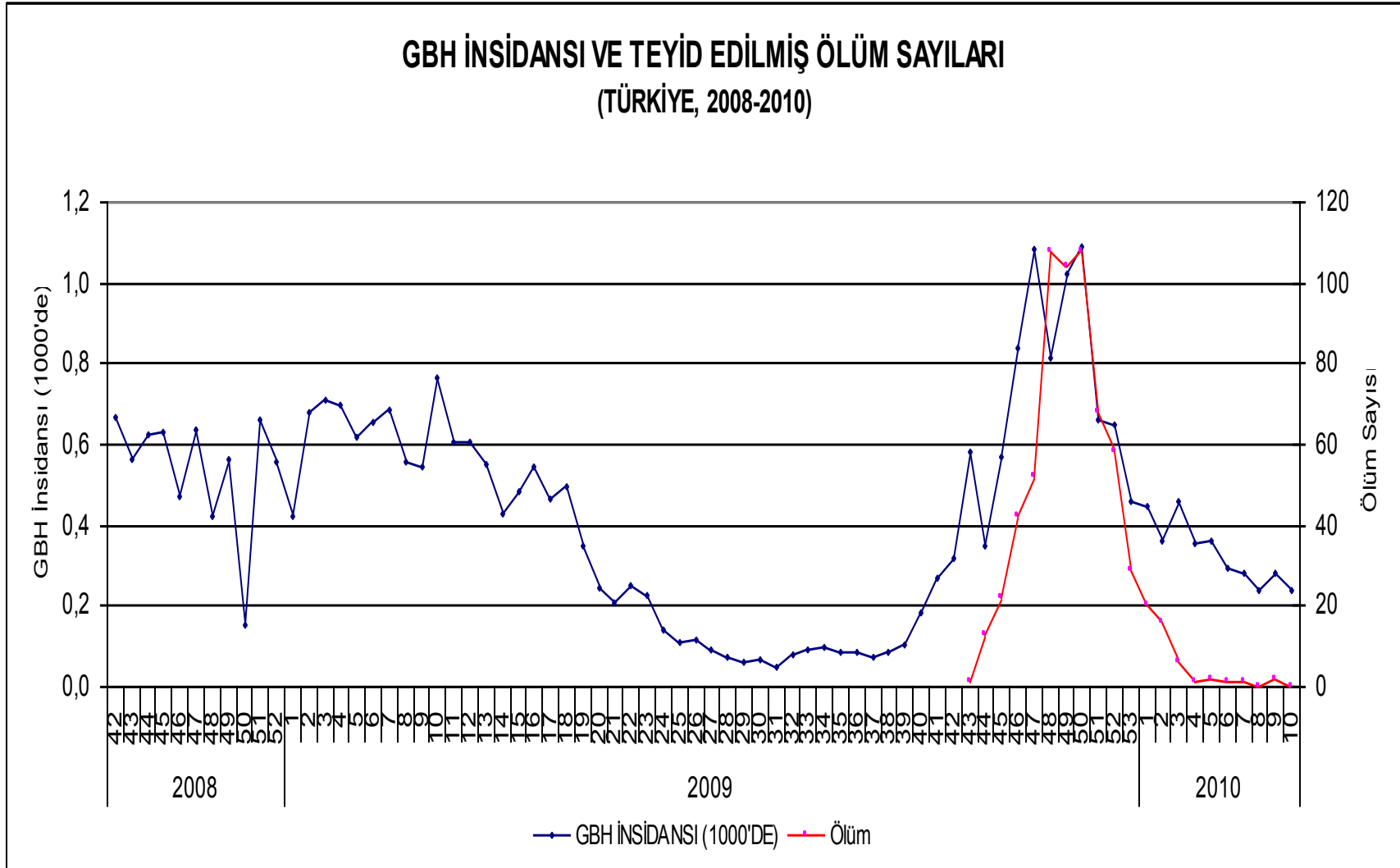
SUNUM PLANI

- Pandeminin genel görünümü
- Müdahalenin yürütülmesi
- Türkiye’de grip sürveyansı
- Pandemide yürütülen sürveyans
- **Pandemik grip ölümlerinin değerlendirilmesi**
- Aşılama çalışmaları
- Aşı sonrası istenmeyen etkiler
- Sonuç

Konfirme ölümlerin haftalara dağılımı

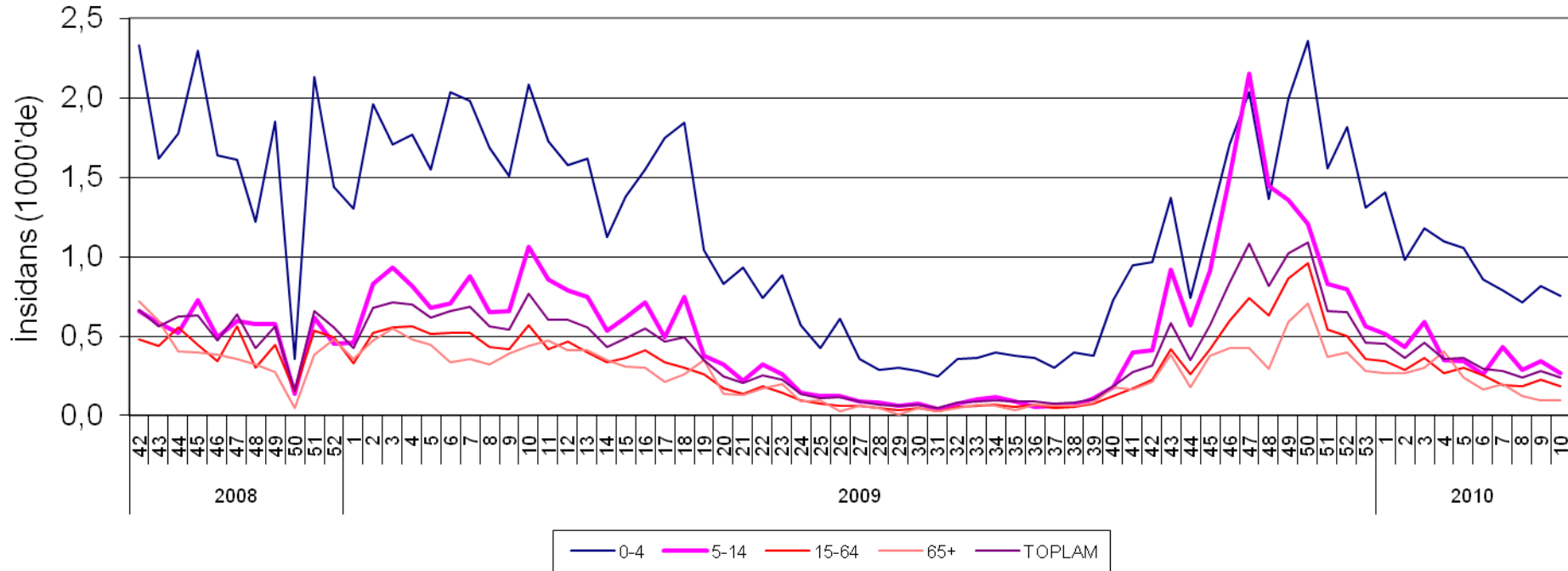

GBH insidansı ve konfirme edilen ölümler

Yaş gruplarına göre GBH insidansı

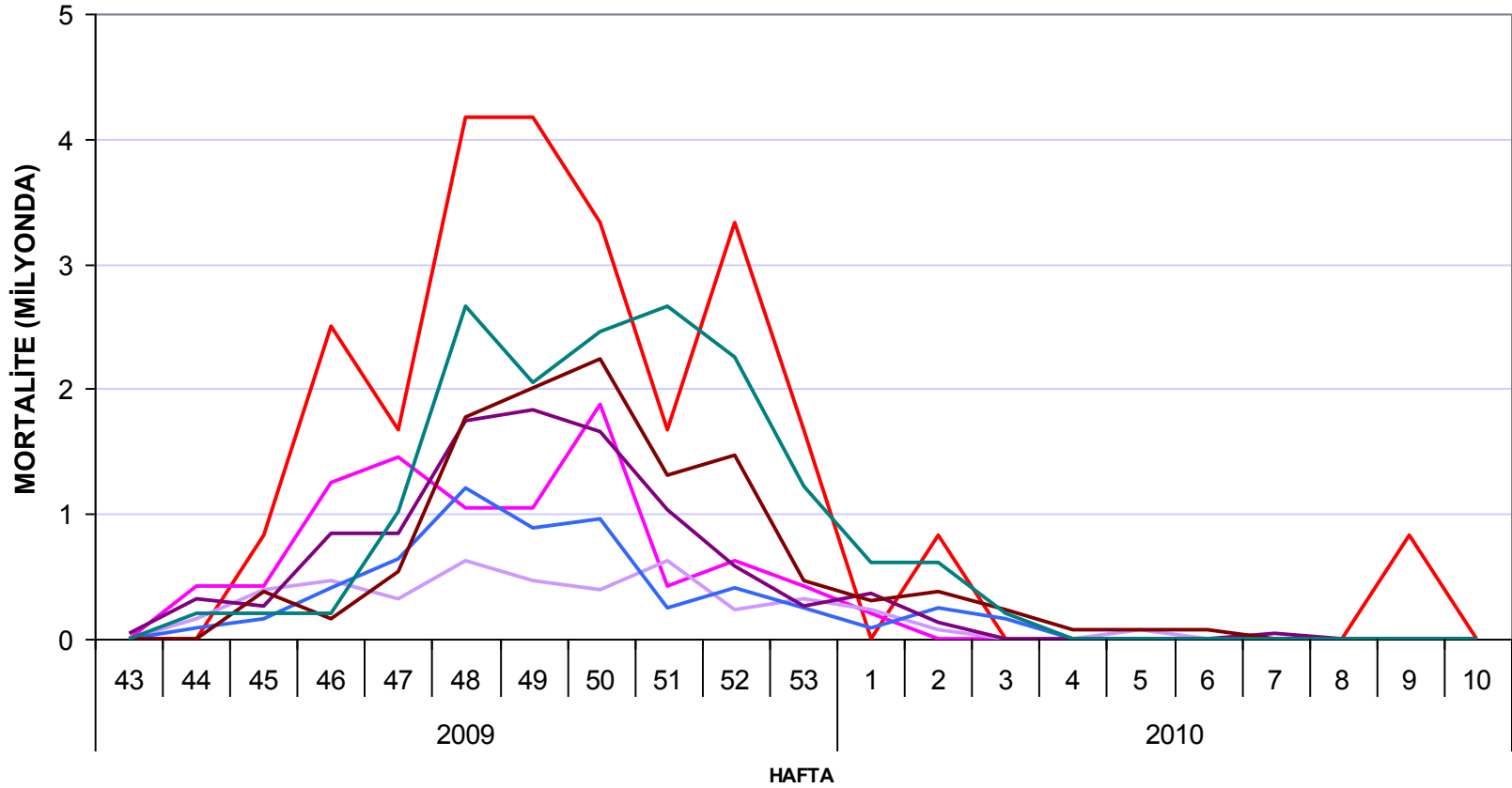
YAŞ GRUPLARINA GÖRE GBH İNSİDANSI
(Türkiye, 2008-2010)

Yaş gruplarına göre mortalite

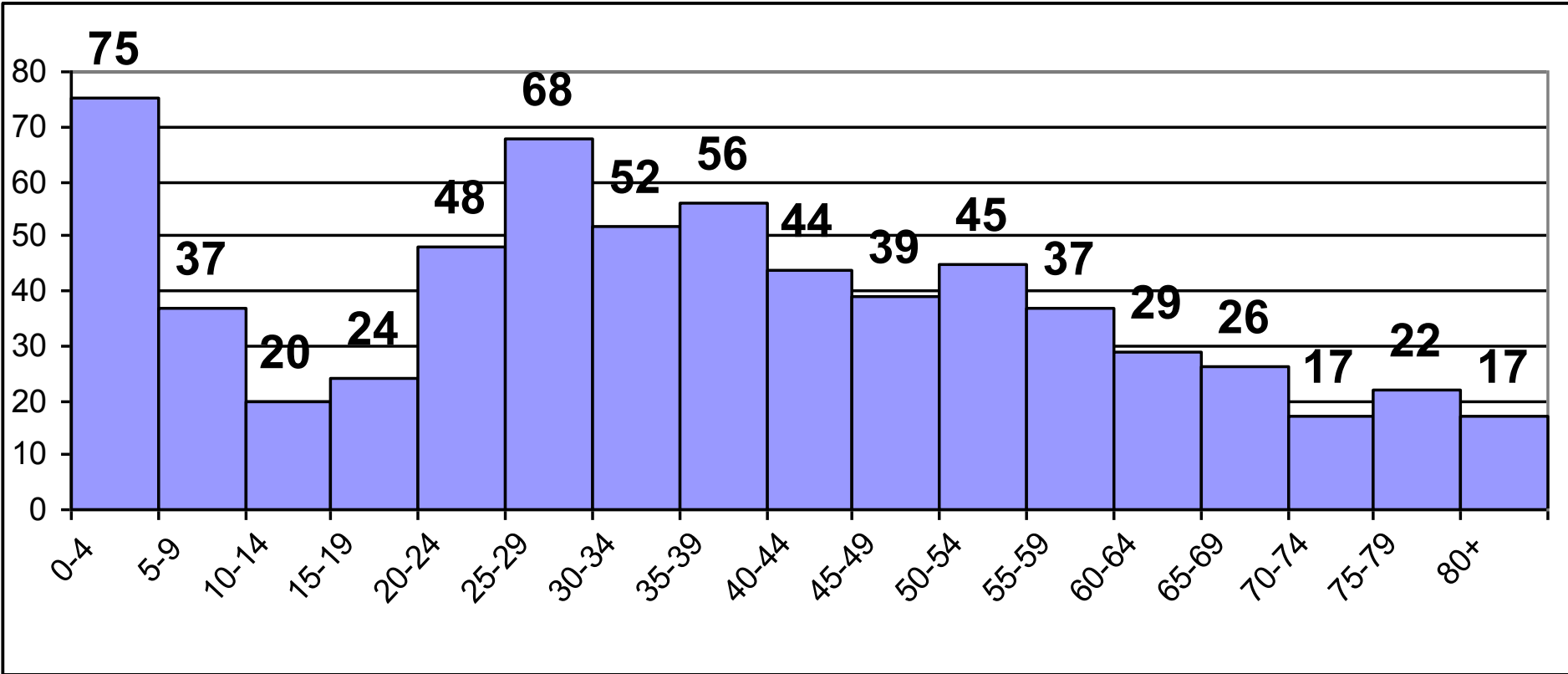

YAŞ GRUPLARINA GÖRE MORTALİTE TÜRKİYE

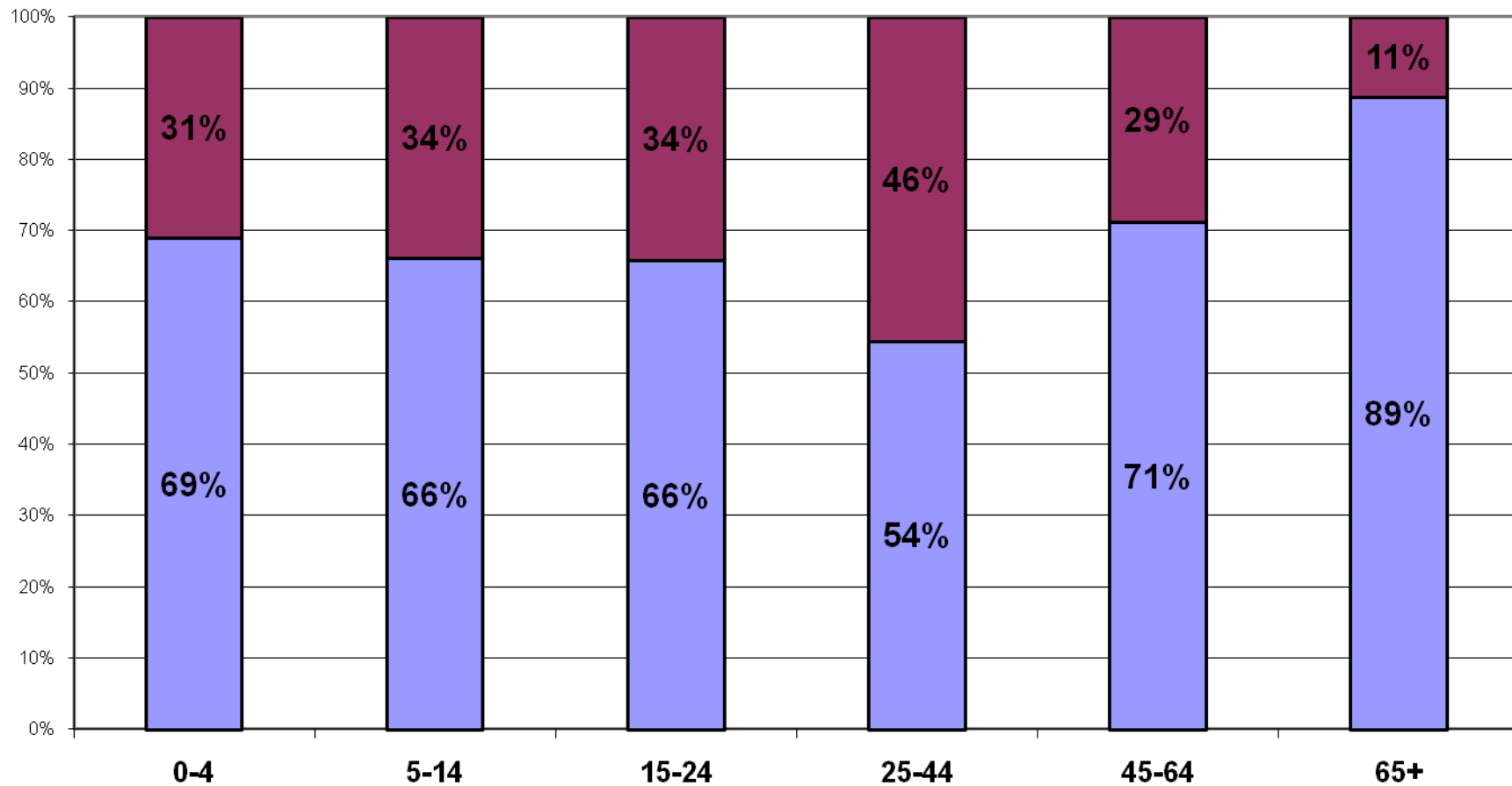

— 0-11 Ay — 1-4 — 5-14 — 15-24 — 25-44 — 45-64 — 65+

Yaş gruplarına göre ölüm sayıları

Ölenlerde yaş gruplarına göre kronik hastalık varlığı

Çeşitli gruplarda kronik hastalık/durum varlığına göre mortalite

	Kronik hast.olan	Kronik hast. olmayan	Toplam nüfus	Ölüm Sayısı			Mortalite (milyonda)		
				Kr Hst +	Kr Hst -	Toplam	Kr Hst +	Kr Hst -	Toplam
0-4	120.000	5.878.258	5.998.258	51	23	74	425,0	3,9	12,3
5-24	911.304	24.320.687	25.231.991	85	44	129	93,3	1,8	5,1
25-44	1.304.348	21.095.330	22.399.678	122	102	224	93,5	4,8	10,0
45-64	1.304.348	11.689.402	12.993.750	106	43	149	81,3	3,7	11,5
>65	2.935.000	1.958.423	4.893.423	71	9	80	24,2	4,6	16,3
TOPLAM	6.575.000	64.942.100	71.517.100	435	221	656	66,2	3,4	9,2
Hamileler			1.038.462			31			29,9
Lohusalar			150.000			10			66,7
Hamileler ve lohusalar			1.188.462			41			34,5
Kronik hastalığı olanlar			6.575.000			435			66,2

Hayatını kaybedenlerde şikayet başlangıcı ve tedavi ile ilgili bazı özellikler

	N	Median (min-max) (gün)
Şikayet Başlangıcı-Sağlık Kurumuna Başvuru	559	3 (0-30)
Şikayet Başlangıcı-Hastaneye Yatış	568	4 (0-30)
Şikayet Başlangıcı-Antiviral Başlama	434	6 (0-38)
Hastaneye Yatış-Antiviral Başlanma	474	1 (0-41)
Şikayet Başlangıcı-Ex Tarihi	576	12 (0-86)
Hastaneye Yatış-Ex Tarihi	634	8 (0-79)
Hastaneye Yatış-Numune Alınması	612	1 (0-43)

Hayatını kaybedenlerde görülen kronik hastalıklar/durumlar

Kronik Hastalık Adı	Sayı	%
Kronik AC Hastalıkları	114	18.0
Kronik Metabolik Hastalık	96	15.3
Kardiovasküler Hastalık	83	13.3
Malignite	68	10.6
Serebrovasküler Hastalık	58	9.2
Kronik Renal Hastalık	44	7.2
Gebe	34	5.3
GİS Hastalığı	20	3.4
MMR	21	3.4
Nöromüsküler Hastalık	18	3.1
Morbid obezite	14	2.3
İmmün süpresyon (steroid kullanımı)	10	1.7
İskelet Sistemi Deformitesi	10	1.6
Otoimmün hastalık	7	1.3
Lohusa	7	1.2
Kronik Hematolojik Hastalık	5	0.8
Psikoz	3	0.6

SUNUM PLANI

- Pandeminin genel görünümü
- Müdahalenin yürütülmesi
- Türkiye’de grip sürveyansı
- Pandemide yürütülen sürveyans
- Pandemik grip ölümlerinin değerlendirilmesi
- **Aşılama çalışmaları**
- Aşı sonrası istenmeyen etkiler
- Sonuç

Aşı alımı planlamaları

- 43 milyon doz aşı alımı planlanmıştır
- Toplamda alınan aşı 6 milyon dozdur
 - 3 milyon doz kullanılmıştır
 - 3 milyon doz değişim şartlı stoklanmıştır
- Alınan aşılar
 - Adjuvanlı
 - Adjuvansız
 - Adjuvansız hücre kültürü

Pandemi Aşılmasında Hedef Gruplar

- Gebeler
- Sağlık çalışanları
- 6-35 ay çocuklar
- İtfaiye, ulaşım, elektrik ve doğalgaz hizmetleri gibi kritik alanlardaki personel
- Diyabet, kronik akciğer hastalığı, bağışıklık sisteminin baskılandığı durumlar gibi kronik hastalık sebebiyle risk taşıyan 3-64 yaş aralığındaki kişiler.
- Kolluk kuvvetleri (Emniyet, Jandarma)
- Silahlı kuvvetler mensupları
- 65 yaş üstü kişiler
- Okul öncesi, ilk öğretim, orta öğretim ve üniversite öğrencileri
- 6 ay 24 yaş arasındaki diğer tüm nüfus

Aşı uygulama stratejisi

EKLENEN GRUPLAR	BAŞLAMA TARİHİ
Sağlık Personeli ve Hacı adayları	02.11.2009
Serbest Eczane Çalışanları	06.11.2009
6-59 ay çocuklar, kronik hastalığı olanlar	16.11.2009
24 yaş altı	24.11.2009
50 yaş altı	01.12.2009
Okul aşılamaları	07.12.2009
Gebe-lohusa	07.12.2009
Tüm yaş grupları	17.12.2009
Mesai saati dışı ve hafta sonu aşı uygulaması	21.12.2009
Web tabanlı bildirime geçiş	24.12.2009
Kontrendikasyonu olanlar için hücre kültürü aşısı uygulanması	18.01.2010

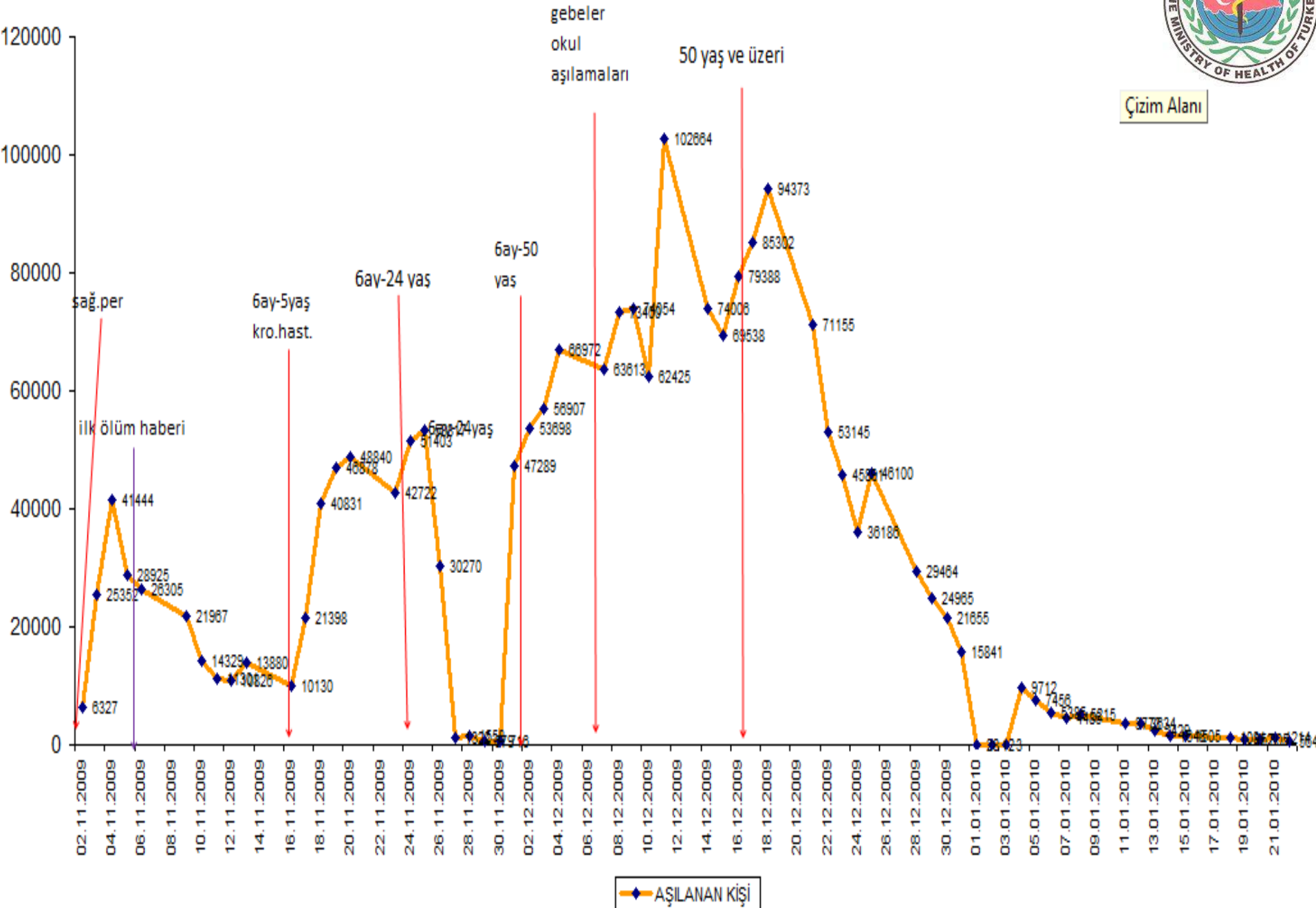
Sağlık çalışanlarında aşılama

	Aşılanan kişi sayısı	Toplam personel sayısı	Aşılanma hızı (%)
Hekim-diş hekimi	54.614	127.286	42,9
Yardımcı sağlık personeli	86.398	394.316	21,9
Diğer sağlık çalışanları	66.568	69.307	96
TOPLAM	207.580	590.909	35,1

02.11.2009-25.01.2010 TARİHLERİ ARASI GÜNLERE GÖRE AŞILANAN KİŞİ SAYISI

Çizim Alanı

SUNUM PLANI

- Pandeminin genel görünümü
- Müdahalenin yürütülmesi
- Türkiye’de grip sürveyansı
- Pandemide yürütülen sürveyans
- Pandemik grip ölümlerinin değerlendirilmesi
- Aşılama çalışmaları
- **Aşı sonrası istenmeyen etkiler**
- Sonuç

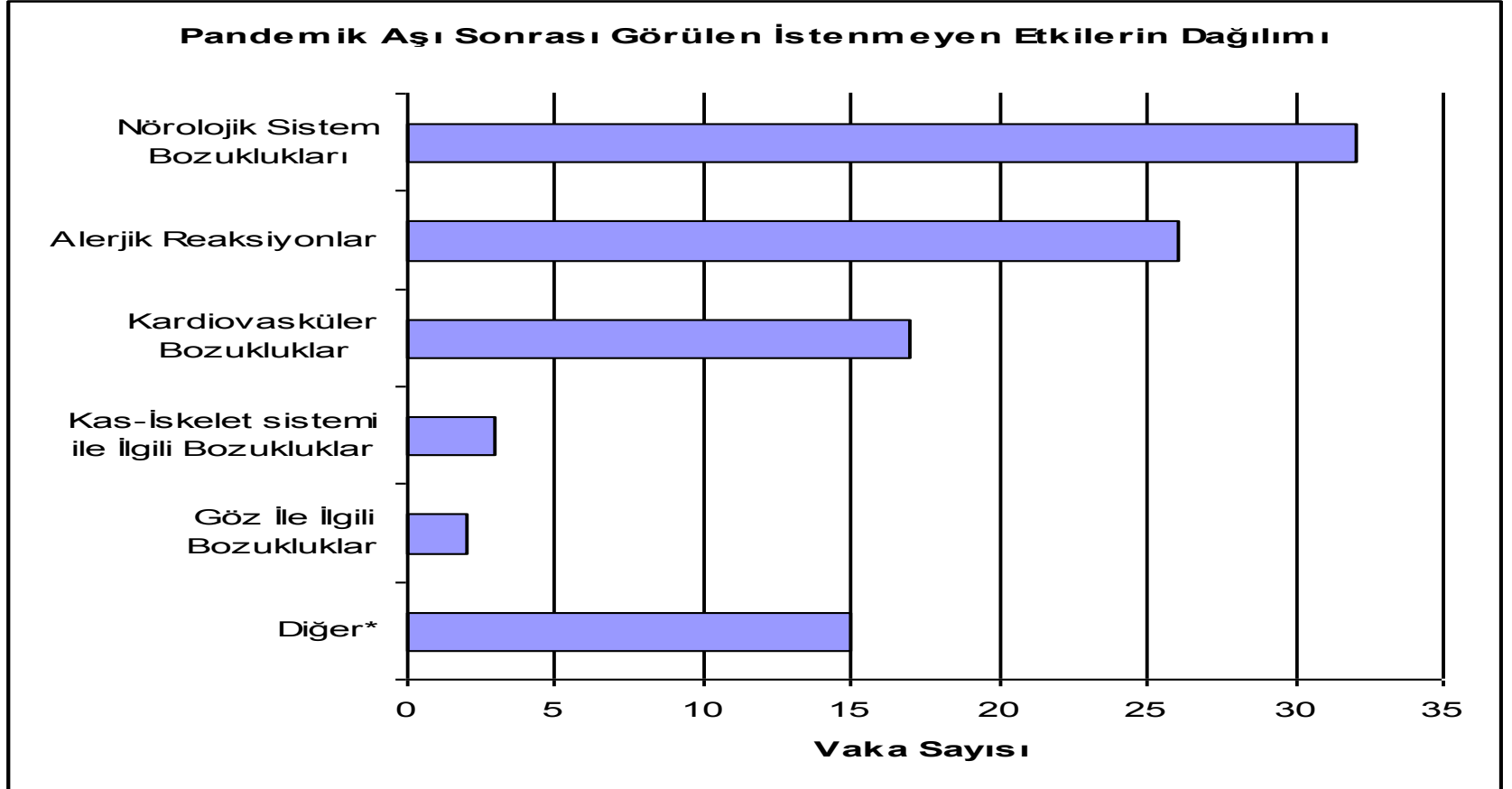
Uygulama ve Bildirim

- 95 ASİE bildirimi yapılmıştır.
- ASİE bildirim hızı: 4.5 (100 000)

Yaş grupları ve cinsiyete göre dağılımı (sayı),n=95,

Yaş grupları	
0-9	13 (%13,6)
10-19	14 (%14,7)
20-29	17 (%17,9)
30-39	29 (%30,5)
40-49	11 (%11,6)
50-59	4 (%4,2)
60- +	7 (%7,4)
Cinsiyet	
Erkek	41(%43,2)
Kadın	54 (%56,8)

Pandemik Aşı Sonrası Görülen İstenmeyen Etkilerin Dağılımı

*Program uygulama hatası, Ekimoz, İşitme kaybı, Kekemelik, Hematüri, LAP

SUNUM PLANI

- Pandeminin genel görünümü
- Müdahalenin yürütülmesi
- Türkiye’de influenza sürveyansı
- Pandemide yürütülen sürveyans
- Pandemik grip ölümlerinin değerlendirilmesi
- Aşılama çalışmaları
- Aşı sonrası istenmeyen etkiler
- **Sonuç**

Öngörüler ve gerçekleştirmeler

- Amerika kıtasında ortaya çıkan pandemik suş.
- Hızlı virüs paylaşımı ve dolayısıyla hızlı tanı imkanları ve aşı.
- Pandemi (H1N1) halen çok patojenik değil.
- Majör büyük bir risk grubunda (yaşlılar) rezidüel bağışıklık var gibi görünüyor.
- Bilinen patojenisite göstergesi yok.
- Başlangıçta oseltamivire duyarlı.
- Kuzey Amerika'dan iyi veri ve bilgi geliyor.
- Avrupa'ya yaz mevsiminde ulaşma.
- Çoğunlukla hafif tablo.

**Güneydoğu
Asya'dan ortaya
çıkan pandemi**

**Virüs
paylaşımında
gecikme**

**A(H5N1) gibi çok
daha patojenik bir
suş**

**Rezidüel
bağışıklık yok**

**Artmış
patojenisite**

**Antiviral
direnci var**

**Avrupa'ya bulaş
olana kadar en az
düzeyde veri**

**Sonbahar sonu yada
kış mevsiminde
ulaşma**

**Hemen ağır
tablolu seyir**

Yapılması planlananlar

- Pandemi planının revizyonu
- Sürveyans sisteminin güçlendirilmesi
- Erken uyarı sistemi
- Yapılan çalışmaların raporlanması